

Se adresseliste

Deres ref.

Vår ref.
17/6544 EO HFA/bj

Dato
09.02.2018

Oppdatert prosedyre for nominasjon av kandidater til stillingen som norsk dommer ved Den europeiske menneskerettsdomstolen

1. Innledning

Europarådets parlamentarikerforsamling velger en dommer fra hver statspart til Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD), på grunnlag av en liste på tre kandidater som den aktuelle medlemsstaten nominerer. Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) inneholder ikke bestemte krav til hvilken prosedyre medlemsstatene skal følge for å komme frem til sine kandidater. Europarådets parlamentarikerforsamling har imidlertid oppstilt en rekke krav og anbefalinger til den nasjonale prosessen (særlig resolusjon 1646 (2009)).

Justis- og beredskapsdepartementet vedtok i 2009 en prosedyre for nominasjon av kandidater til stillingen som norsk dommer ved EMD. Det er nå gjort mindre nødvendige endringer i denne prosedyren, særlig som følge av at Europarådets ministerkomité har etablert et rådgivende ekspertpanel for valg av dommere til EMD.

Dette brevet sendes til orientering til de samme instansene som ble invitert til å komme med innspill til prosedyren i 2009 og som ble orientert om den vedtatte prosedyren ved Justis- og beredskapsdepartementets brev 3. november 2009 og til Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter.

Den sittende norske dommeren har varslet at han fratrer stillingen i juli 2018. Europarådets parlamentarikerforsamling har på denne bakgrunn bedt Norge om å nominere kandidater til stillingen innen 1. september 2018. Før dette skal et forslag til liste over nominerte kandidater forelegges for Europarådets rådgivende ekspertpanel for valg av dommere til EMD innen 1. juni 2018. Prosedyrene som framgår av dette brevet, vil bli fulgt i forbindelse med nominasjonen av ny norsk dommer til EMD i 2018.

2. Prosedyren

Hovedelementene i prosedyren er at Justis- og beredskapsdepartementet lyser ut stillingen og oppnevner en innstillingskomité som skal vurdere søkerne og fremme et begrunnet forslag til en liste med tre kandidater (uten rangering). Innstillingskomiteen sender sitt forslag til Justis- og beredskapsdepartementet, som vurderer og gjør eventuelle endringer i forslaget. Norges forslag til kandidater forelegges deretter Europarådets rådgivende ekspertpanel for valg av dommere til EMD. Oversendelsen skal skje innen tre måneder før fristen for innsending av listen til Parlamentarikerforsamlingen går ut. Etter mottak av uttalelse om kandidatenes egnethet fra ekspertpanelet vil Norges endelige beslutning om nominasjon av tre navngitte kandidater treffes av Justis- og beredskapsdepartementet. Utenriksdepartementet sender deretter listen med de nominerte til Europarådets parlamentarikerforsamling innen fristen som Parlamentarikerforsamlingens sekretariat har satt.

2.1 Utlysning av stillingen som norsk dommer ved EMD

Justis- og beredskapsdepartementet lyser stillingen åpent ut på regjeringens internettside www.regjeringen.no og i fagpressen. I tillegg skal departementet orientere følgende institusjoner om utlysningen og anmode om at den gjøres kjent for deres kontakter/medlemmer, blant annet ved at det henvises til den på enhetens nettsider:

- Riksadvokaten
- Domstoladministrasjonen
- Norsk senter for menneskerettigheter
- De juridiske fakultetene
- Den Norske Dommerforeningen
- Den Norske Advokatforening
- Norges Juristforbund
- Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter

Justis- og beredskapsdepartementet skal ellers spre informasjon om utlysningen og orientere Norges delegasjon til Europarådets parlamentarikerforsamling og den sittende norske dommeren.

Utlysningen skal blant annet inneholde en beskrivelse av stillingen og en redegjørelse for kvalifikasjonskravene. EMK artikkel 21 nr. 1 om kravene til dommere ved EMD lyder som følger i norsk oversettelse:

«Dommerne skal ha høy moralsk karakter og må enten sitte inne med de kvalifikasjoner som kreves for å bli utnevnt til høye juridiske embeter, eller være rettskyndige personer med anerkjent kompetanse.»

For å komme i betraktning må søkere ha juridisk embetseksamen/universitetsgraden cand. jur eller mastergrad i rettsvitenskap, samt relevant juridisk yrkeserfaring. Søkere bør ha bred kjennskap til det norske rettssystemet og til menneskerettighetene, god skriftlig og muntlig fremstillingsevne på engelsk eller fransk og i det minste evne til å lese og forstå det andre språket. Det vil særlig bli lagt vekt på søkerens faglige dyktighet, personlige egnethet og språkkvalifikasjoner, og på de krav til høy moralsk karakter og

uavhengighet som følger av EMK artikkel 21 (og av domstolloven § 55 for norske dommerembeter). Dommerne velges for et tidsrom på ni år og kan ikke gjenvelges. Perioden utløper ved fylte 70 år. Kandidatene bør ha anledning til, og være motivert for, å sitte i stillingen hele perioden. De bør helst ikke ha hatt befatning med så mange enkeltsaker som sannsynlig kommer til behandling i EMD, at det mer enn unntaksvis vil være behov for oppnevning av ad hoc-dommer.

Utlysningen skal videre inneholde en oppfordring til det underrepresenterte kjønn i EMD om å søke, opplysning om søknadsfristen, som skal være minst 2 uker fra utlysningen på internett, og om at søkerlisten vil bli gjenstand for offentlig innsyn.

2.2 Innstillingskomiteen

Justis- og beredskapsdepartementet oppnevner en innstillingskomité på sju medlemmer. Komiteen ledes av lederen for Innstillingsrådet for dommere (forutsatt at denne sier seg villig). Fem medlemmer oppnevnes etter forslag fra Høyesterett, Regjeringsadvokaten, Norsk senter for menneskerettigheter, Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter og Den Norske Advokatforening, som oppfordres til å foreslå en kvinne og en mann hver. I tillegg til lederen og de fem medlemmene som oppnevnes etter forslag fra eksterne institusjoner, oppnevner Justis- og beredskapsdepartementet ett medlem.

Innstillingskomiteen skal vurdere dem som søker stillingen som norsk dommer ved EMD og innstille tre av disse, i alfabetisk rekkefølge, som kandidater til stillingen. Så langt mulig skal minst én av kandidatene være av det kjønn som på den aktuelle tiden er underrepresentert i EMD. Vurderingen av søkerne skal baseres på kvalifikasjonskravene i henhold til utlysningen og det som ellers er uttalt av Europarådets parlamentarikerforsamling, de innkomne søknadene, intervjuer med aktuelle kandidater og innhenting av referanser. Engelsk- og franskkunnskapene til kandidater som det kan være aktuelt å innstille, skal dokumenteres eller testes.

Innstillingskomiteen kan innhente råd fra relevante eksterne aktører, og den kan benytte ekstern kompetanse for å vurdere aktuelle kandidaters språkkunnskaper. Komiteen bør innhente råd fra tidligere norske dommere. Komiteens innstilling skal begrunnes og fremlegges for Justis- og beredskapsdepartementet.

2.3 Foreleggelse for Europarådets rådgivende ekspertpanel for valg av dommere til EMD og beslutningen om nominasjon

Justis- og beredskapsdepartementet utarbeider et forslag til nominasjon av tre navngitte kandidater i alfabetisk rekkefølge, etter at navnene er forelagt berørte statsråder og Statsministerens kontor. Hvis det kan være aktuelt å fravike innstillingskomiteens forslag, skal Justis- og beredskapsdepartementet be om en uttalelse fra innstillingskomiteen om den eller de som ikke står på komiteens liste. Senest innen tre måneder før tidsfristen som er satt for å sende kandidatlisten til Europarådets parlamentarikerforsamling, skal Utenriksdepartementet sende forslaget til nominasjon og kandidatenes CV-er til Europarådets rådgivende ekspertpanel for valg av dommere til EMD. Det rådgivende ekspertpanelet vil innen fire uker fra det mottok forslaget til

nominasjon, avgi en uttalelse om kandidatenes egnethet. Justis- og beredskapsdepartementet vurderer om panelets uttalelse tilsier at det bør gjøres endringer i kandidatlisten og treffer endelig beslutning om nominasjon av kandidatene.

Utenriksdepartementet oversender kandidatlisten i alfabetisk rekkefølge til Europarådets parlamentarikerforsamling sammen med kandidatenes CV-er og en redegjørelse for utvelgelsesprosedyren. Nominasjonen kunngjøres av Justis- og beredskapsdepartementet samtidig med at Utenriksdepartementet oversender kandidatlisten til Europarådets parlamentarikerforsamling.

Med vennlig hilsen

Knut Helge Reinskou
ekspedisjonssjef

Helle Aase Falkenberg
fung. lovrådgiver

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur

Adresseliste

Amnesty International Norge
Arbeids- og sosialdepartementet
Barne- og likestillingsdepartementet
Den norske advokatforening
Den norske Dommerforening
Den norske Helsingforskomité
Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen
Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo
Domstoladministrasjonen
Finansdepartementet
Forsvarsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
International Commission of Jurists Norge
Juristforbundet - Norges Juristforbund
Klima- og miljødepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Kulturdepartementet
Kunnskapsdepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Norges delegasjon til Europarådets parlamentarikerforsamling
Norges Høyesterett
Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter
Norsk senter for menneskerettigheter
Nærings- og fiskeridepartementet
Olje- og energidepartementet
Regjeringsadvokaten
Riksadvokatembetet
Samferdselsdepartementet
Sivilombudsmannen
Statsministerens kontor
UIT - Det juridiske fakultet ved Universitetet i Tromsø
Utenriksdepartementet